

En snabbare lagföring – försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål (Ds 2017:36)

Remiss från Justitiedepartementet

Remisstid den 3 oktober 2017

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

Justitiedepartementet har tillsatt en utredning med uppdrag att utreda och föreslå åtgärder som med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet leder till en snabbare lagföring av brott (Ju 2017:A). ”En snabbare lagföring – försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål (Ds 2017:36)” som är en delredovisning av uppdraget har remitterats till staden för yttrande.

I delredovisningen föreslås att ett snabbförfarande ska införas på försök i brottmål under hösten 2017. Åtgärderna syftar till en snabbare lagföring av vanliga brott exempelvis stöld i butik, skadegörelse, ringa narkotikabrott (bruk och innehav), narkotikabrott (innehav), olovlig körning och rattfylleri. Ärenden som enligt utredaren lämpar sig för snabbförfarandet är sådana där det från början finns någon form av bevisning som pekar på den misstänktes skuld. Det kommer därför i första hand att röra sig om ärenden som kommer till polisens kännedom genom att polisen kommer till brottsplatsen eller påträffar den misstänkte. Det ska vara möjligt att i det enskilda fallet bryta ur ärendet ur snabbförfarandet eller förlänga tidsmålet för lagföring t.ex. i syfte upprätthålla den misstänktes rättssäkerhetsintressen.

Snabbförfarandet ska inledningsvis omfatta lokalpolisområdena Rinkeby, Täby och Solna för att därefter byggas ut och även omfatta hela norra Stockholm inklusive Norrtälje.

Misstänkta personer under 18 år omfattas till en början inte av försöksprojektet. Enligt utredaren skulle det kräva en djupare analys och en mer övergripande översyn av lagföringsprocessen av unga där kommunernas sociala verksamhet involveras. Inte heller kommer brottsutredningar där frihetsberövande kan bli aktuellt till en början att ingå i försöksprojektet.

Remissen i sin helhet finns att läsa på [regeringens hemsida](#).

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att förslaget kan öka effektiviteten och minska genomströmningstiderna i rättskedjan. Detta är positivt såväl för det allmänna som den misstänkte. Att lagföringen sker snabbare innebär att framförallt polisens resurser bör kunna användas effektivare och att den misstänkte lagförs snabbare betyder att denne snabbare ser samhällets reaktion på det begångna brottet. Detta är viktigt och innebär förhoppningsvis att risken för återfall minskar till gagn för hela samhället. Effektiviteten får dock inte inskränka den misstänktes grundläggande rättigheter. Det är därför viktigt att det införs en möjlighet att i det enskilda fallet kunna lyfta ut ärenden ur snabbförfarandet eller förlänga tidsmålet för lagföring för att tillgodose den misstänktes rättssäkerhetsintressen.

Mina synpunkter

Jag ser positivt på utredarens uppdrag: att utreda och föreslå åtgärder som med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet leder till snabbare lagföring vid mängdbrott.

Jag välkomnar det försöksprojekt som föreslås. De ärenden som enligt utredaren lämpar sig för handläggning enligt snabbförfarandet är sådana där det initialt finns någon form av bevisning som pekar på den misstänktes skuld. I första hand kommer därmed försöksprojektet att innefatta sådana ärenden som kommer till polisens kännedom genom ett ingripande där polisen kommer till brottsplatsen och påträffar den misstänkte.

Det finns ett behov av att uppnå snabbare lagföring i de fall då det finns förutsättningar för det. När mängdbrott av okomplicerad karaktär leder till för långa utredningstider så reduceras förtroendet för rättsväsendet. Att den misstänkte lagförs snabbare betyder att denne tidigare får se samhällets reaktion på det begångna brottet, vilket förhoppningsvis kan leda till att risken för återfall minskar. Det skulle också innebära att rättsväsendets och polisens resurser kan användas mer effektivt.

Jag vill dock betona att mitt stöd till förslaget ges under förutsättning att målet om bibehållen rättssäkerhet inte äventyras. Det är viktigt att det införs en möjlighet att i det enskilda fallet bryta ut ärendet ur snabbförfarandet eller förlänga tidsmålet för lagföring i syftet att upprätthålla den misstänktes rättssäkerhetsintressen.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Stockholm den 13 september 2017

KARIN WANNGÅRD

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Justitiedepartementet har tillsatt en utredning med uppdrag att utreda och föreslå åtgärder som med bibehållen rättssäkerhet och kvalitet leder till en snabbare lagföring av brott (Ju 2017:A). ”En snabbare lagföring – försöksprojekt med ett snabbförfarande i brottmål (Ds 2017:36)” som är en delredovisning av uppdraget har remitterats till staden för yttrande.

I delredovisningen föreslås att ett snabbförfarande ska införas på försök i brottmål under hösten 2017. Åtgärderna syftar till en snabbare lagföring av vanliga brott exempelvis stöld i butik, skadegörelse, ringa narkotikabrott (bruk och innehav), narkotikabrott (innehav), olovlig körning och rattfylleri. Ärenden som enligt utredaren lämpar sig för snabbförfarandet är sådana där det från början finns någon form av bevisning som pekar på den misstänktes skuld. Det kommer därför i första hand att röra sig om ärenden som kommer till polisens kännedom genom att polisen kommer till brottsplatsen eller påträffar den misstänkte.

Snabbförfarandet ska inledningsvis omfatta lokalpolisområdena Rinkeby, Täby och Solna för att därefter byggas ut och även omfatta hela norra Stockholm inklusive Norrtälje.

Misstänkta personer under 18 år omfattas till en början inte av försöksprojektet. Enligt utredaren skulle det kräva en djupare analys och en mer övergripande översyn av lagföringsprocessen av unga där kommunernas sociala verksamhet involveras. Inte heller kommer brottsutredningar där frihetsberövande kan bli aktuellt till en början att ingå i försöksprojektet.

Idag är tiden för många av de enklare brotten ca 22 till 23 veckor från polisutredningens inledning till dess att dom meddelas. Av den tiden är ca tio veckor hos polisen, ca en vecka hos åklagaren och ca tolv veckor hos domstolarna. I snabbförfarandet kommer polispersonalen att utreda och slutföra utredningen direkt på brottsplatsen. Därefter är målet att huvudförhandling ska hållas i tingsrätten inom två veckor. När kompletterande utredning, som exempelvis analysbesked, krävs kommer polisen att slutföra utredningen inom tre veckor och huvudförhandling hållas inom sex veckor från brottet. Det ska vara möjligt att i det enskilda fallet bryta ut ärendet ur snabbförfarandet eller förlänga tidsmålet för lagföring t.ex. i syfte att upprätthålla den misstänktes rättssäkerhetsintressen.

För att möjliggöra snabbförfarandet föreslås i huvudsak följande åtgärder. Polispersonalen ska ha löpande tillgång till polisiära förundersökningsledare så att beslut under förundersökningen kan fattas omedelbart. I samverkan med domstol och åklagare ska polisen kunna boka tidpunkt för huvudförhandling direkt på brottsplatsen. Den misstänkte kommer därmed att informeras redan på brottsplatsen om när huvudförhandling är tänkt att hållas. Den formella kallelsen till huvudförhandling sker dock senare. Kallelsen och övriga handlingar i målet kommer att delges den misstänkte genom ett nytt delgivningssätt, tillgänglighetsdelgivning. Det går ut på att polisen informerar den misstänkte på brottsplatsen att handlingarna i brottmålet kommer finnas tillgängliga för den misstänkte hos domstolen på en viss bestämd tid och plats. Den misstänkte anses sedan delgiven när domstolen tillgängliggör handlingarna. Den misstänkte kommer också att få handlingarna skickade till sig.

För att möjliggöra snabb utredning av bl.a. narkotikabrott och rattfylleri föreslås att ärenden inom försöket kommer att få ett prioriterat spår för analyser hos Nationellt forensiskt centrum (Polismyndigheten) och Rättsmedicinalverket.

Ibland behöver domstolar inhämta en personutredning från Kriminalvården för att kunna bestämma påföljd för den misstänkte. I snabbförfarandet kommer polisen att kunna boka möte hos Kriminalvården redan på brottsplatsen för att möjliggöra att sådana yttranden kan lämnas inom ramen för snabbförfarandet.

När förundersökningen är färdig enligt förundersökningsledarens mening ska den misstänkte, även idag, få tillfälle att ta del av utredningsmaterialet och få möjlighet att begära att förundersökningen kompletteras. För brott där fängelse är föreskrivet i mer än sex månader, exempelvis stöld och narkotikabrott, finns det ett krav på att en underrättelse om detta ska delges den misstänkte. I snabbförfarandet ska det inte finnas något krav på delgivning av underrättelsen. Utredaren bedömer att ett krav på delgivning utifrån att processen är mer förutsebar och utredningstiden kortare inte fyller samma funktion som i andra fall.

När den misstänkte erkänner finns i dag möjlighet till strafföreläggande istället för lagföring genom dom. Denna möjlighet kommer finnas kvar. I snabbförfarandet kommer det inte finnas samma utrymme tidsmässigt som idag att skicka ett strafföreläggande till den misstänkte varför polisen föreslås i ökad utsträckning kunna godkänna strafförelägganden med fullmakt från den misstänkte. Detta innebär att den misstänkte, om han eller hon vill, kan lagföras utan ytterligare medverkan än undertecknande av fullmakten på brottsplatsen.

Elektronisk kommunikation ska också kunna användas i större utsträckning än idag i rättsväsendets kommunikation med enskilda.

Utredaren bedömer att förslagen inte medför några konsekvenser för den kommunala självstyrelsen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 6 september 2017 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att förslaget kan öka effektiviteten och minska genomströmningstiderna i rättskedjan. Detta är positivt såväl för det allmänna som den misstänkte. Att lagföringen sker snabbare innebär att framförallt polisens resurser bör kunna användas effektivare och att den misstänkte lagförs snabbare betyder att denne snabbare ser samhällets reaktion på det begångna brottet. Detta är viktigt och innebär förhoppningsvis att risken för återfall minskar till gagn för hela samhället. Effektiviteten får dock inte inskränka den misstänktes grundläggande rättigheter. Det är därför viktigt att det införs en möjlighet i det enskilda fallet kunna lyfta ut ärenden ur snabbförfarandet eller förlänga tidsmålet för lagföring för att tillgodose den misstänktes rättssäkerhetsintressen.